

SERAMİK SANATINDA PETER VOULKOS ETKİSİ

Özlem TAŞPINAR ŞENTÜRK

¹ozlemtaspinar26(at)gmail.com, OCRIID: 0000-0002-1641-5919

Taşpınar Şentürk, Özlem. "Seramik Sanatında Peter Voulkos Etkisi". ulakbilge, 44 (2020 Ocak): s. 72-78. doi: 10.7816/ulakbilge-08-44-07

Öz

Çağdaş Seramik Sanatı'nın öncü isimlerinden biri olarak kabul edilen Amerikalı seramik sanatçısı Peter Voulkos (1924-2002), Otis Sanat Enstitüsünde eğitimci olarak görev aldığı dönemde çömlekçi tornasını ustalıkla kullanmıştır. Tornada şekillendirdiği seramikler, sanat ve zanaat arasındaki zihinsel sınırların kaldırılmasını sağlayarak, seramiğin bir sanat disiplini olmasında önemli bir yere sahip olmuştur. Voulkos ve yetiştirdiği öğrenciler teknik sınırlar ve geleneksel üretimin ötesinde bir dünya keşfederek sınırları zorlamıştır. Voulkos'un sanatsal üretimleri üzerinde; Archie Bray Vakfında bulunduğu yıllar (1951-1954), Black Mountain Koleji, Japon seramik kültürü, Zen Budizmi, klasik Flamenko, caz ve farklı disiplinlerden sanatçılar etkili olmuştur. Voulkos ayrıca estetik, politik, ahlaki değerlerden sıyrılmış olan, geleneksel resme meydan okuyan Soyut Dışavurumculuktan etkilenmiştir. Geçmişte yaşamış ustaların aksine Modernistlerin tuvalin yassılığını vurgulamaları Voulkos'a ilham vermiş ve binlerce yıldır olumsuzluk olarak görülmüş olan, şekillendirme sırasında oluşan çatlamlar, delme, kesme, oyma ve yırtma gibi yöntemleri sürece dahil ederek malzemenin plastikliğini vurgulamıştır. Çağdaş Seramik sanatına yön veren Peter Voulkos, seramik sanatında önemli bir kırılma noktasıdır. Bu bildiri kapsamında Peter Voulkos, seramik sanatında ön plana çıkardığı işlev dışı seramikler ve bu noktaya gelmesini sağlayan etkileşimler çerçevesinde ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: seramik, Soyut Dışavurumculuk, Peter Voulkos, heykel

Makale Bilgisi

Geliş: 20 Ekim 2019

Düzeltilme: 16 Kasım 2019

Kabul: 13 Aralık 2019

*Bu Makale Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Canbolat danışmanlığında hazırlanmıştır.

Giriş

1924-2002 yılları arasında yaşamış olan çağdaş seramik sanatçısı Peter Voulkos, Yunan göçmeni bir ailenin çocuğu olarak Amerika'da dünyaya gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerikan Ordusu Hava Kuvvetlerinde görev aldıktan sonra, 1946 yılında yirmi iki yaşına geldiğinde Bozeman'daki Montana State Üniversitesinde resim eğitimi almaya başlamıştır. Resim eğitimi sırasında ders eksiğini tamamlamak amacıyla hocası tarafından seramik dersine yönlendirilmiştir. Peter Voulkos ve dönem arkadaşı Rudy Autio (1926-2007), Frances Senska'dan seramik dersi almışlardır (Levine, 1988: 188). Voulkos ilk olarak derse istekli olarak gelmemiş fakat çamurun esnekliğine ve doğal yapısına kolayca uyum sağlamıştır. Tornada şekillendirme yöntemine karşı olan ilgi ve yeteneği kısa sürede ön plana çıkan Voulkos'un hayatında çömlekçi tornası çok özel bir yere sahiptir. Peter Voulkos ve Rudy Autio klasik formlardan ve geleneksel seramik anlayışından uzak, fonksiyonel olmayan heykelsi formlar şekillendirmek istemişler ve bu yönde çalışmalar üretmeye yönelmişlerdir. Voulkos, çalışmalarında astar ve balmumu kullanmaya başlamış ve bu tekniği geliştirerek yaptığı "Jug-Testi" isimli çalışmasıyla 1950 yılında 15. Potters Association ödülünü almıştır (Sanal 1) (Bkz. Görsel 1).

Görsel 1: Testi, Jug, 1950, 25 x 21 cm

Peter Voulkos'u Etkileyen Disiplinler ve Sanatçılar

Peter Voulkos, 1951-1952 yılları arasında Seramik ve Heykel alanında Oakland Sanat ve El Sanatları Kolejinde master derecesini tamamlamıştır (Clark, 2003: 263). Master derecesini tamamladıktan sonra Peter Voulkos 1951-1954; dönem arkadaşı Rudy Autio da 1951-1957 yılları arasında Montana, Helena'daki Archie Bray Vakfında misafir sanatçı olarak çalışmalarda bulunmuşlardır (Sanal 2). Çalışmalarının hacim ve kalitesi Archie Bray Vakfı'nda yapılan üretilere dikkat çekmiş, yetenekli ve hırslı birçok seramikçiyi cezbetmiştir.

Voulkos ve Autio, 1952 yılında Archie Bray Vakfında çalışmalarını sürdürdükleri dönemde İngiliz Seramik Sanatçısı ve Atölye Çömlekçiliğinin kurucusu Bernard Leach (1887-1979), Japon Seramik Sanatçısı Shoji Hamada (1894-1978) ve Mingei hareketinin kurucusu Soetsu Yanagi (1889-1961) ile burada yapılan bir çalıştayda bir araya gelmişlerdir (Levine, 1988: 198). Hamada çalışmaya gelmeden önce etraftan bazı otlar toplamış ve bu otları astara batırarak formun üzerinde rastgele desenler oluşturmuştur. Hamada'nın çamura doğaçlama yaklaşımı ve rastlantısal astar uygulamaları, daha önce çamurun kontrolsüz bir şekilde işlendiğine tanık olmayan Autio ve Voulkos üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Ayrıca, Hamada'nın kullandığı tornaya hız veren Voulkos, (Bkz. Görsel 2) sanatçıyı yakından izleme şansına sahip olmuş, formu şekillendirirken karşılaştığı hataları üretim sürecinin bir parçası haline getiren Hamada'nın bu yaklaşımı Voulkos'u etkilemiş ve hataları hayatın bir parçası olarak kabul eden Zen ruhunu tanımaya başlamıştır. Voulkos, Zen ile birlikte rastlantısala yer açmak, çamuru serbestçe şekillendirmek ve kusuru kabul etmek gibi fikirlerle karşı karşıya kalırken, çömlekçi tornasının simetrisinden de uzaklaşmaya başlamıştır.

Görsel 2: Peter Voulkos, Shoji Hamada, 1952

Voulkos için bir başka köklü değişim ise; 1953 yılında seramik sanatçısı Karen Karnes (1925-2016) ve heykeltıraş David Weinrib'in (1924-2016) daveti üzerine gittiği Asheville, North Carolina'daki Black Mountain College'da üç haftalık bir yaz çalıştayında gerçekleşmiştir (Clark, 2003: 264). Voulkos burada dansçı Merce Cunningham (1919-2009), müzisyen John Cage (1912-1992) ve David Tudor (1926-1996), ressam Robert Raushenberg (1925-2008), Josef Albers (1888-1976) gibi Soyut Dışavurumculuk akımından etkilenmiş pek çok sanatçı ve eğitmenle tanışmıştır (Clark, 2003: 264). Voulkos buradan Mary Caroline Richards ve David Tudor'la birlikte New York'a, Soyut Dışavurumcu sanatçıların uğrak noktası olan Cedar Bar'a gitmiş ve burada Franz Kline (1910-1962), Philip Guston (1913-1980) ve diğer Eylem Ressamları (Action Painters) ile bir araya gelmiştir (Clark, 2003: 264). Black Mountain College ve New York deneyiminden sonra Montana'ya dönen Peter Voulkos, teknik sınırlar ve geleneksel üretimin ötesinde bir dünya keşfetmeye hazırdır. Sanatçı geleneksel seramik anlayışını bir kenara bırakarak; pürüzsüz, sırlı kaplar oluşturmak yerine, yırtma, delme, parçaları ve plakalarla birleştirme gibi yöntemleri kullanmaya başlamıştır. Voulkos, boyut ve form açısından sınırları zorlamış ve bu çalışma şekli sanatçıyı güncel ve özgün bir alana taşımıştır.

Peter Voulkos, 1953 yılındaki New York ziyaretinde Soyut Dışavurumculuk'tan etkilenmiş fakat bu etkinin çalışmalarına yansması 1958-1960 yıllarını bulmuştur.

"Amerikalı eleştirmen Harold Rosenberg'e göre, Amerikalı ressamlar belli bir nesneyi görünür kılmak yerine, belli bir mücadeleyi, eylemi görünür kılmışlar; tuvalle giriştikleri bu mücadelenin sonucu olan imgeler yaratmışlardır ayrıca Amerikan Resmindeki büyük dönüşümün, "politik, estetik ve ahlaki tüm değerlerden sıyrılarak, bir özgürlük eylemi olarak salt resim yapmaya başlayarak" yaşandığını söylemiştir" (Antmen, 2017: 148).

Peter Voulkos'un seramiklerinin neredeyse tamamı bir mücadelenin ürünüdür. Çalışmalarını şekillendirirken alışlagelmiş teknikler kullanmak yerine bir performans şeklinde üretimler yapmış, aynı anda birden fazla ürün üzerinde çalışmış ve üretimlerini oluşturduğu sürecin ortaya çıkan üründen çok daha önemli olduğunu vurgulamıştır. Çamurla giriştiği mücadele sonucu tornada şekillendirdiği büyük boyutlu seramikler, sanat ve zanaat arasındaki zihinsel sınırların kaldırılmasını sağlamıştır.

Peter Voulkos'un benimsediği anlayışa bakıldığında politik, estetik, ahlaki yada geleneksel değerlere bağlı kalmayıp; bu değerleri bir kenara bırakarak özgürleşerek seramiği bir sanat disiplini olarak ortaya çıkardığı görülebilir. Sanatçı, bir konuşmasında, "Jackson Pollock'tan ve eski sanat geleneklerini yıkmamın efsanevi yönünden çok etkilendim...Resimde bile dokunaklı bir dönemdi ve seramiklerimin resimlerle paralel olduğunu hissettim" demiştir (Sanal 3). Çamurun plastikliğine; resmin enerjisi ile Soyut Dışavurumculuk'un doğaçlama ve sezgiselliğini katmıştır.

1954 yılında ise; Los Angeles County Sanat Enstitüsünde, seramik bölümünü kurma teklifini kabul ederek burada dört yıl boyunca Soyut Dışavurumcu seramikler üretmiştir. Otis Sanat Enstitüsünde ilk öğrencisi olan P. Soldner, seramik mühendisi eşi Mike Kalan ile elektrikli seramik fırınları ve çömlekçi fırınları üreterek bu ürünlerin satışını sağlamıştır. 2011 yılında yaşamını yitiren Soldner'in ürettiği ürünlerin bugün hala Soldner Çömlekçilik Ekipmanları (SoldnerPotteryEquipment-<http://www.paulsoldner.com>) adı altında web sitesi üzerinden satışı yapılmaktadır (Sanal 4).

1955 yılında John Mason (1927-2019) ve Mac McClain (1923-2012), 1956'da Billy Al Bengston (1934-) ve

Michael Frimkess (1937-), 1957 ilkbaharında Kenneth Price (1935-2012), sonbaharda da Henry Takemato (1930-) ve Jerry Rothman (1933-2014), 1958 yılında ise Ron Nagle (1939-) programa katılmışlardır (Clark, 2003: 267). Her biri Çağdaş Seramik Sanatı için önemli isimler olmalarının yanı sıra Otis devriminin gerçekleşmesinde doğrudan rol almışlardır.

Görsel 3: Vazo, Vase, 1955-56, 42,5x25 cm

Seramiğin bir sanat disiplini olma yolundaki ilk adımları Otis Sanat Enstitüsünde atılmıştır. Otis Sanat Enstitüsünün temeli çömlekçi tornasıdır. İlk yıllarda yapılan formlar çanak formunda olsa da daha sonraları özellikle 1956 sonrası kırılmalar gerçekleşmeye başlamış (Bkz. Görsel 3) ama üretilen formlar stil olarak tornaya bağlı kalmıştır. Voulkos' un alışlagelmiş teknikleri bir kenara bırakarak yeni bir yaklaşım geliştirmesiyle birlikte binlerce yıldır simetrik formlar üretilen çömlekçi tornasında artık simetri aranmamaktadır. Voulkos tornada şekillendirme tekniğine serbest bir yaklaşım getirmiş, performans şeklinde yaptığı üretimlerle seramiğin heykele yakın olan tarafını ön plana çıkarmıştır. Peter Voulkos çömlekçi tornasının başında ilk parçayı şekillendirirken, formun şekillenmeye başladığını; sezgilerinin çamura yön verdiğini vurgulamıştır. Conrad Brown'la yaptığı bir röportajda: "Tornada formu oluştururken açıklayarak yapamayacağınız çok şey vardır, sadece kendinize şunu söylersiniz: "Form yolunu bulur, her zaman yapar." (Clark, 2003: 271). Çömlekçi tornasıyla tek seferde üretimi güç olan büyüklükte formlar şekillendirmiş, bazı heykeller için formları birkaç tornada oluşturmuş ve deri sertliğine geldiklerinde birleştirmiştir.

Voulkos henüz otuzlu yaşlarda genç bir eğitmenidir. Öğrencileri ile arasında yaş farkı azdır. Bu durum nedeniyle Voulkos ve öğrencileri arasında öğretmen öğrenci ilişkisinden çok, arkadaş ilişkisi şeklinde bir yakınlık olmuştur. Voulkos, belli bir müfredata uymamış, daha önce Black Mountain College'da hep birlikte çalışma, hep birlikte yeme-içme gibi yaşama dair pek çok şeyin bir arada yapıldığı eğitim biçimini benimsemiştir. Voulkos çömlekçi tornasında her gün yüzlerce aynı formu çekme şeklindeki kısıtlamalardan uzak durmuş, daha özgür bir eğitim anlayışı geliştirmiştir. Bu anlayışı çerçevesinde Otis Sanat Enstitüsünde seramik atölyesinin yirmi dört saat açık olması için okul müdürü ile görüşerek gerekli izinleri almıştır (Levine, 1988: 202). Böylece mesai kavramı ortadan kalkmış, gündüz farklı işlerde çalışan bazı öğrencilerin eğitimlerine devam etmeleri mümkün olmuştur. Bu durum Voulkos'un gece çalışma yapısına büyük ölçüde uymuştur. Eleştirileri sert olduğu kadar kısa ve etkilidir. Öğrenciler kendi kendilerini motive etmişlerdir. Genellikle gece bir araya gelen çekirdek kadro, çoğunlukla gece kurulan kahvaltı sofrasında çalışmalar ve üretim süreçlerini tartışmışlardır. O dönemde Otis sanatçıları her yeni fikre ve stile açıktır. Voulkos'un doğrudan etkilediği ve yetiştirdiği bu öğrencilerin her biri Çağdaş Seramik Sanatı için önemli isimler olmalarının yanı sıra başta Amerika olmak üzere birçok ülkede tanınan Seramik Sanatına yöne vermiş sanatçılardır.

Görsel 4: Pablo Picasso, Kadın Yüzlü Baykuş, Owl Face Of Woman , 1952, 22,5 x 30 cm

Voulkos'u etkisi altına alan bir diğer durum ise farklı sanat disiplinlerinden sanatçıların seramikle olan ilişkileridir. 1940'lı ve 50'li yıllarda Avrupa'da bulunan bazı ressamın seramik yüzeyleri bir tuval olarak kullanmaya başlamışlardır. Bu ressamın en ünlüsü olan Picasso, 1947 yılında Fransa Vallauris'te bulunan Madoura Çömlekçilikte üretimler yapmaya başlamıştır (Bkz. Görsel 4). Picasso formları bozup yeniden yapılandırarak yüzey ve formu birbiriyle ilişkilendirmiştir; kurduğu bu ilişkiyle formun görüntüsünü yeniden yapılandırması ve formun biçimini bozma gibi yaklaşımları, seramiğe yeni bir bakış açısı getirmiştir. Picasso'nun tornada çekilmiş hazır formları dönüştürmesi Marcel Duchamp'ın yeni ve farklı formlardan tanıdık bir materyal oluşturma felsefesinin bir ifadesidir (Levine, 1988: 196). Picasso'nun çamuru manipüle etmesi ve sezgisel hareket etmesi; geleneksel olandan uzaklaşmak istemesi, kontur ve silüet arasındaki hareket enerjisini keşfetmiş olması Voulkos'un dikkatini çekmiştir. Joan Miro'nun yüzey dekorları, Artigas'ın formları, Matisse'nin kolajları, Kübist Heykeltıraş Fritz Wotruba'nın heykelleri, Voulkos'a ilham veren dönemin öne çıkan sanatçılarına ait üretimlerdir (Levine, 1988; Slivka, 1995; Clark, 2003).

Sanat dünyasında yaşanan tüm bu gelişmelerden yola çıkan Voulkos ve öğrencileri, tornada şekillendirilmiş fakat simetrik olmayan, yırtılmış, delinmiş, parçalar halinde kesilmiş ya da birbirine eklenmiş, formların üretimi ile seramik sanatında işlevsel kap formunun dışına çıkmaya başlamışlardır. Voulkos, tekniklerin ve materyallerin ötesinde bir seramik anlayışı geliştirmiştir. Geçmişte yaşamış ustaların aksine Modernistler'in tuvalin yassılığını vurgulamaları, Voulkos'a ilham vermiş ve binlerce yıldır olumsuzluk olarak görülmüş olan; şekillendirme sırasında oluşan hatalar, delme, kesme, oyma, yırtma, parçaları birbiri üstüne yığma gibi yön temleri sürece dahil ederek malzemenin plastikliğini vurgulamıştır. Voulkos, seramiğin içinde olan; çatlakları deformasyonları, pişirim sırasında oluşan hataları, kusurları üretimin bir parçası olarak görmüş ve seramiğin özünü olduğu gibi kabul etmiştir. Çamurun doğasında çatlaklar vardır ve Voulkos'un neredeyse tüm çalışmalarında 'çatlaklar' görmemiz mümkündür, sanatçı çatlakları görsel olarak kullanmanın yanı sıra felsefi olarak da vurgular. Çatlak formun içindeki olay olarak orada durur ve çamurun özünü vurgular. Voulkos yaptığı üretimlerle seramikte temel olan işlevin dışlanmasına ön ayak olmuş, üretim mantığı ve biçimine yeni bir yön vermiştir. Voulkos'un seramik üretimlerine bu yeni yaklaşımı öğrencilerinin seramik sanatına bakış açılarını değiştirmelerinin yanı sıra heykelsi formlar hakkında algılarının gelişmesini de sağlamıştır.

Görsel 5: Sallanan Kap, Rocking Pot, 1956, 13 x 21 x 17 cm

Voulkos'un 1956 yılına ait "Rocking Pot isimli çalışması seramikte estetik algının değişmesine iyi bir örnek olarak gösterilebilir. Tornada şekillendirdiği formu, ters çevirip yüzeyinde açtığı deliklere yine çamurdan biçimlendirdiği şeritler yerleştirmiştir. Oluşturduğu bu çalışma işlevsellikten uzak, estetik kaygılarla bir araya getirilen bir heykele dönüşmüştür. Şekillendirdiği formun bir kap olduğu konusunda ısrarcı olan Voulkos'un bu çalışması sanatçının yaşamında bir kırılma noktası olarak nitelendirilir (Bkz. Görsel 5).

1957 yılında Voulkos, öğrencisi ve meslektaşısı olan John Mason ile birlikte marangozhaneden dönüştürdükleri bir atölye açmışlardır. Bu atölyede iki sanatçının inşa ettiği büyük boyutlu fırın, sanatçıların üretim boyutlarını değiştirmelerinde etkili olmuştur. Büyük boyutlu bu üretimler Voulkos'un kariyerini olumlu yönde etkilemiş ve seramik yaşamı boyunca pek çok kişisel sergiler açıp, pek çok ödülleri almıştır.

"1956'da Los Angeles Felix Landou Galeri tarafından temsil edilmeye başlanmıştır. Voulkos, Fransa'da Uluslararası Cannes Seramik Sergisinde altın madalya, Paris Modern Sanat Müzesinde Rodin Müzesi Heykel ödülünü almıştır. 1958 yılında Brüksel'deki World's Fair Amerikan Pavilyon'daki Amerikan Sanat araştırmalarına dahil edilmiştir. 1954-1960 yılları arasında Penthouse Galeri Modern Sanat Müzesi, New York'ta dokuz kişisel sergi açmıştır" (Clark, 2003; 278-279).

1958'de Voulkos klasik gitarla tanışmış ve bir dönem gitar dersleri almıştır. Üretimlerini yaparken çoğunlukla müzik dinlemiş, müziğin olağan yoğunluğu ustalaşarak yaptığı çalışmalara işlemiş, nihayetinde bilgeliğini, disiplinini, müzikten öğrendiklerini seramik formlara uygulamıştır. Voulkos'un bazı öğrencileri piyano, saksofon,

gitar gibi müzik aletleri çalmaktadır. Çoğu zaman Otis'te performanslar gerçekleştiren sanatçıların yaşamında müzik önemli bir yere ve role sahip olmuştur. Müziğin yanı sıra dans da Voulkos'u etkileyen bir başka disiplin olmuştur. Bunu şu sözleriyle ifade eder; "Çamur, ona dokunduğunda hareket eder, bu durumda onunla dans etmeyi öğrenmen gerekir" (Clark, 2003: 272). 1958-1961 yılları arasında yaptığı devasa heykellerin bazılarının üretimleri, Black Bulerias (1958), Sevillanas (1959) ve Tientos'ta (1959) olduğu gibi klasik Flamenko ile ilişkilidir (Slivka, 1995: 34).

"1958 ve 1959 yıllarında Voulkos on altıdan fazla seramik heykel üretmiştir (fırında patlayanlar hariç). En küçüğü olan Burnt Smog, 91,44 cm yüksekliğinde iken, en büyüğü, Sitting Bull ise 175,26 cm yüksekliğindedir. Bu serideki Black Bulerias, 165.1 cm yüksekliğinde olup 1959 Paris Bienali'nde Rodin Müzesi ödülünü almıştır. Camelback Mountain 121,92 cm yüksekliğinde olup, 1959 serisindeki eserlerden biridir ve diğerleri gibi plakaların kullanıldığı ve tornada şekillendirilen bir ağıncıdır; merkezi silindirik bir göbeğe monte edilmiş, siyah demir astarla ve ince bir kat sırla kaplanmıştır" (Slivka, 1995: 32-33).

Çalışmalarını renklendirirken ağırlıklı olarak siyah demir oksitle hazırladığı astarı, çok düzgün uygulamak yerine rastlantısal olmayı tercih eder. Siyah demirli astara ilave olarak kobalt oksitli astar da kullanmıştır. Bazı üretimlerini daha renkli yapmayı tercih eden sanatçı, "Little Big Horn" ve "Rondena" adlı çalışmalarında kobalt oksitli astarın yanı sıra farklı renkte astarlarda kullanmış ve renklerle yüzeyde bulunan girinti ve çıkıntılara vurgu yapmıştır. Voulkos bazı üretimlerini Soyut Dışavurumcu stilde, rastlantısal olarak boyamıştır.

Görsel 6: 5000 Feet, 5000 Feet, 1958, 115.57 x 53.34 x 33.02 cm

Yaşamı boyunca pek çok seramik eser üreten sanatçının "5000 Feet" isimli eseri, güçlü bir görünümü olan dikey ve birçok parçanın birleşiminden oluşmaktadır. Tornada şekillendirmek için alışılmadık kütle görünümünde olan çalışmanın rengi, yükselen doğal büyüme etkisini daha da güçlendirir. İlk olarak Pasadena Sanat Müzesinde 1958 yılında sergilenen "5000 Feet", daha sonra 1959 yılında Los Angeles County Museum of Art koleksiyonuna girmiştir (MacNaughton, 2012: 23). 1950'den bu yana Los Angeles County Art Museum'un girişinde kalıcı olarak sergilenmektedir (Bkz. Görsel 6).

Voulkos'un seramiklerinde hakim olan delme, kesme, oyma, yırtma, parçalara ayırma, plakaları birleştirme, çatlaklar, parçaları birbiri üstüne yığma, siyah demirli astar kullanımı çalışmalarının ayır edici yanını oluştururken, "Gallas Rock" adlı eseri tüm bu teknikleri bir arada görmemiz açısından önemli bir örnektir (Bkz. Görsel 7).

Görsel 7: Gallas Kayası, Gallas Rock, 1959, 213,3 x 93,9 x 66 cm

Otis Sanat Enstitüsü müdürünün isteği üzerine Voulkos 1959 yılında kurumdan ayrılmıştır. 1959 yılında Voulkos, California'ya gelmiş ve 1959-1985 yılları arasında emekli olana kadar görev yaptığı, Kaliforniya

Üniversitesi/Berkeley’de çalışmaya başlamış (Clark, 2003: 281). Voulkos buradaki atölye imkânlarının daha geniş olmasından yararlanarak bronzla yönelmiş, 1963-72 yılları arasında seramikten uzaklaşmış ve bronz heykeller üretmiştir. 1972 yılında seramiğe geri dönen Voulkos, 1979 yılında Peter Callas’la çalışmaya başlamış ve eserlerini Anagama fırınında fırınlamıştır (Slivka, 1995: 34-35). Peter Voulkos uzun yaşamı boyunca beş binden fazla üretim yapmış ve seramiğin bir sanat disiplini olarak kabul edilmesinin önünü açmıştır.

Sonuç

Zaman içinde geleneksel, endüstriyel ve teknoloji gibi belirli uzmanlık alanları geliştiren seramik, sanat tarihinde önemli kırılma noktaları oluşturan sanat akımlarından etkilenmiştir. Bu akımlardan biri olan Soyut Dışavurumculuk, seramikte işlevin dışlanması, seramiğin bir ifade aracı olması ve sanat boyutu ile kabul edilmesi açısından dikkat çeken bir akımdır. Geçmişten günümüze değin işlevsellik ya da üretim sürecine dair belirli teknik sınırları olan seramik, Voulkos’un Soyut Dışavurumcu yaklaşımı ile boyut değiştirmiş; Soyut Dışavurumcu ressamlar Voulkos’u büyük ölçüde etkilemiş, geleneksel seramik anlayışını bir kenara bırakarak, çamurun plastikliğini vurgulayan sanatçı, Çağdaş Seramik Sanat’ının yönünü değiştirmiştir.

Genellikle, işlev ve geleneksel üretimle bağdaştırılan çömlekçi tornası, Peter Voulkos’un üretimleri ile yeni bir boyut kazanmış, bu ilişkinin ötesinde performansla yaklaşan üretimiyle Voulkos, hem tornanın hem de seramiğin sınırlarını zorlamış; çömlekçi tornasını kullanarak, seramiğin işlev boyutunu dışlamıştır.

Voulkos, formu heykel olarak ifade eden biçimleri içeren estetik olanakları genişleterek çamuru geleneksel, tarihi ve teknik sınırlamalarından arındırmıştır. Üretim biçimini bir nevi performansla dönüştürmüş, yaşadığı dönemde pek çok sanatçıdan ve durumdan etkilenmiştir. Seramiğin bir sanat disiplini olarak kabul edilme sürecinde önemli bir rol oynayan sanatçı; ürettiği eserlerle yaşadığı dönem ve sanatçıları üzerinde olduğu kadar, yetiştirdiği seramik sanatçılarıyla da gelecek nesiller üzerinde etkili olmuştur.

Kaynaklar

- Antmen, Ahu. 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. İstanbul: Sel Yayıncılık, 2014. (143-156)
- Clark, Garth. Shards. China: Oceanic Graphic Printing, 2003. (227-231, 261-281, 285-301, 318-321)
- Clark, Garth. Shifting Paradigms in Contemporary Ceramics. Houston: Yale University Press, 2012.
- Levine, Marilyn. The History Of American Ceramics. New York: H.N. Abrams, 1988. (188-207)
- MacNaughton, Mary, Davis. Clay’s Tectonic Shift. California: Scripps College. Claremont, 2012. (20-71)
- Slivka, Rose. Tsujimoto Karen. The Art Of Peter Voulkos. China: Kodansha İnternational and The Oakland Museum, 1995. (161-162)
- Slivka, Rose. The Art Of Peter Voulkos. Tokyo: Sezon Museum Of Art, 1995. (29-36)
- 1.) (Sanal 1: <https://collections.everson.org/index.php/Detail/objects/295>, Erişim Tarihi: 23.05.2019)
- 2.) (Sanal 2: http://archiebray.org/about_us/abf_history.html, Erişim Tarihi: 23.05.2019).
- 3.) (Sanal 3: stanleymuseum.uiowa.edu/collections/ceramics/peter-voulkos/, Erişim Tarihi: 26.08.2019)
- 4.) (Sanal 4: [SolderPotteryEquipment-http://www.paulsoldner.com/](http://www.paulsoldner.com/), Erişim Tarihi: 26.08.2019)

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1 <https://collections.everson.org/index.php/Detail/objects/295>, Erişim Tarihi: 26.06.2019
- Görsel 2 <https://www.talesofaredclayrambler.com/episodes/285-chip-clawson-on-the-history-ofthe-archie-bray-foundation>, Erişim Tarihi: 26.06.2019
- Görsel 3 <https://www.voulkos.com/quest/found/ceramics1950s/55-56familyvase.html>, Erişim Tarihi: 12.06.2019
- Görsel 4 <https://tr.pinterest.com/pin/413275703298817925/?lp=true>, Erişim Tarihi: 26.06.2019
- Görsel 5 <https://www.artsy.net/artwork/peter-voulkos-rocking-pot>, Erişim Tarihi: 14.06.2019
- Görsel 6 <https://collections.lacma.org/node/232706>, Erişim Tarihi: 12.06.2019
- Görsel 7 <https://www.voulkos.com/quest/found/ceramics1950s/59-60gallas.html>, Erişim Tarihi: 14.06.2019

THE EFFECT OF PETER VOULKOS IN CERAMIC ART

Özlem TAŞPINAR ŞENTÜRK

Abstract

The American ceramic artist Peter Voulkos (1924-2002), considered one of the pioneers of Contemporary Ceramic Art, used pottery wheel skilfully during his time as an educator at Otis Art Institute. The ceramics he shaped on pottery wheel helped to remove the mental boundaries between art and craft and had an important place in the art discipline. Voulkos and his students have pushed the boundaries by exploring a world beyond technical boundaries and traditional production. Voulkos's artistic productions were influenced by his years at the Archie Bray Foundation (1951-1954), Black Mountain College, Japanese ceramic culture, Zen Buddhism, classical Flamenco, jazz music and artists from different disciplines. Voulkos was also influenced by Abstract Expressionism, which stripped from traditional aesthetic, political and moral values and challenged the traditional pictorial realm. Contrary to the masters who lived in the past, the Modernists emphasized the flatness of the canvas, which inspired Voulkos and had been seen as negativity for thousands of years; stresses the plasticity of the material by including the cracking during forming, drilling, cutting and tearing. Peter Voulkos, who directs contemporary ceramic art, is an important breaking point in ceramic art. Within the scope of this paper, Peter Voulkos had been dealt with within the framework of the non-functional ceramics he brought to the forefront in the art of ceramics and the interactions that brought him to this point.

Keywords: Ceramic, Abstract Expressionism, Peter Voulkos, sculpture